Marie Pamehoel

naar huis gegaan, en genoot van de frissche wind op de Osterdeich meer als ik van een nazitje in een café had kunnen genieten.

Van Knief en Wellmann hoorde ik gisteren, dat Sonneman gemaassregelt wordt. Wegens de voordrachten, die hy in Rynland voor ½ jaar voor de Jugend gehouden heeft onder den naam van Jurgen Brand. Vandaar is blykbaar een heele massa materiaal hierheen gestuurd en het is zoo goed als zeker, dat 't mis loopt. Ik had nog geen tyd zelf naar hem toe te gaan, hopelyk gaat 't morgen. Ik gaf Wellmann aan, met Schulz in verbinding te treden om te zien of hy niet als vast agitator der Jugend beweging voor Deutschland aangesteld kan worden. Zooiets zou net voor hem geknipt zyn. Was 't een jaar vroeger gebeurd, dan had hy mooi in de redactie kunnen komen.

Kauts had Zondag ochtend een groot artikel in de Vorwärts, dat by my en anderen eenige verwondering wekte. Een zy verklaring waarom 't liberalisme zoo radikaal optreedt en naar links gedrongen wordt — de theoretische Begründung voor de nieuwe blokkengelpolitiek, door de revikranten met groote piet en instemming nagedrukt. 't Blyft in den grond deselfde idee — zich afwenden van de massabewegingen, het parlamentarisme tot centraal-punt maken, dat wat al lang by Kauts tegen onze richting gekant is, verder uitgewerkt. Zoozal het hier in Deutschland nog een moeilyke tyd en strijd geven, vooral ook, omdat je niet weet, op wie nu eigenlyk te rekenen is en op wie niet.

Myn potloodpunt was slecht — ik denk nu ineens aan myn mes; heeft 't je goede diensten bewezen? breng het vooral weer zorgvuldig mee

Wy redden ons nu uitstekend met ons beidjes, zitten samen boven, lesen, of hy teekent, maakt matjes enz., of wy wandelen naar de stad of naar 't strand. Het nieuwe café by de Wehr vordert al goed. Coba gebruikt deze tyd, alle kamers na elkaar schoon te maken. Gisteren myn studeerkamer, vandaag slaapkamer, morgen de kuiskamer. Wy eten zoo geleidelyk alle gelei op, dus als je weer terug komt, moet er weer nieuw ingemaakt worden.

Je merkt wel, je kunt gerust zoo lang blyven als je maar wilt en 't daar uithoomt. Vandaag zul je zeker ook heerlyk van Sonsbeek genieten; leuk dat Peep en Anneke zoo goed samen kunnen. Ton bedankt jullie wel voor het poortje van Anneke en de fontein van Moeder; maar rekent nog vast op de kerk, die komen moet. Moeder moet Ton ook nog voor de stoomboot bedanken, daar rekent hy op. Ik sluit hier myn artikel in, als 't om 't gewicht gaat. Ik schreef ook aan Wynkoop, die zich over Kants verontrustte en myn stuttg afschaffings voordrachten in de tribune vertalen wil.

Nu Dag moedertje, het beste met jullie allen, veel kusjes voor Anneke en voor jou, myn liefste schat, ook nog veel meer. Van Tonneke ook kussen, die hy hier nog onder zet. Heb je Coba al bikt gestuurd. Vele hart groeten voor Pa en Ma, Jan en Zef, en wie je verder ziet –

Dag Je Antoy

Pannekoek, —
moeder van
Anton

TELEPHONE:
REGENT 7000 (40 LINES)
TELEGRAMS:
REGENTOTEL, PICCY, LONDON.
CODE:
WESTERN UNION.

REGENT PALACE HOTEL,
PICCADILLY CIRCUS,
LONDON, W.1.

Zat. avond.

Lieve Roeder.

Je zult het wel gezellig vinden om van mij ook wat indrukken te krijgen, speciaal over gisteren. Het begon om 4 uur met een tea in de library, waar Vader allerlei mensen apart kon spreken. Toen trok alles naar de lecture room. Na het huishoud. gedeelte was er eerst een kort voordrachtje van een beroemde Brits Indiër (Vader weet wel hoe hij heet) en daarna werd Vader ingeleid. De voorzitter noemde het unique dat dit heer de Gold Medallist als onderwerp iets over de history gekozen had als onderwerp. Zelf maakte hij een grapje over Adam die al aan astronomie gedaan had, waar Vader niets van verstond, maar toen hij begon dat astronomy al heel oud was, al in prehistor. tijden begon leek 't net of het er direct op sloeg. Vader sprak zeer duidelijk, rustig, beheerst en helder, precies 1 uur, en 't maakte de indruk dat het boeide. Enkelen zeiden naderhand ook dat ze 't zich zo nooit bewust waren geworden. Direct daaraan aansluitend werd de medaille uitgereikt zonder verdere toespraken of zo.

Pannekoek, —
moeder van
Anton

TELEPHONE:
REGENT 7000 (40 LINES)
TELEGRAMS:
REGENTOTEL, PICCY, LONDON.
CODE:
WESTERN UNION.

REGENT PALACE HOTEL,
PICCADILLY CIRCUS,
LONDON, W.1.

II.

Daarna volgde nog een hele reeks van toespraken, van uit 't buitenland teruggekeerde leden, van introducés, vaak wat langdradig en moeilijk te verstaan (vader verstond er niets van maar daar miste hij niets aan), van een nieuw lid enz. Om half tien was 't afgelopen ~~en~~, vader en ik praatten nog wat na in 't hotel bij thee.

Vandaag hadden we een heerlijke dag, haast nog mooier dan ik me had voorgesteld. Met treintje naar 't beroemde Box Hill en daar door prachtig bos en langs een riviertje gewandeld door een van de allermooiste Engelse landschappen die je je kunt voorstellen. Ik geloof ook dat vader heeft genoten, telkens kwamen herinneringen boven aan tochten in Württemberg en zo; ik vond het in ieder geval verrukkelijk. Heel gezellig gegeten in een mooi buiten-hotel met uitzicht op prachtig park. Daarna terug naar Londen, National Gallery en nog langs de rivier gewandeld

aan ons.

Then I have here a student of astronomy (he is now my assistant) for whom I should very much like to interest you. He is a passionate observer, and since our Institute here offers no opportunity for observing, he has first begun to make instruments himself and now is using them (a small telescope that is provided with) at an amateur's observatory for scientific research. Perhaps you have seen his name (Th. Walraven) in a couple of notes (together with my computer, Mr. Koelbloed) on the spectrum of γ Cas and 5 Aur. He first used a quartz spectrograph of the Physical Laboratory, and then constructed himself a liquid prism, and with these limited apparatus as certained stellar spectra of very good quality. This is chiefly due (next) to his enthousiasm for stellar spectral work, to his remarkable skill in devising and constructing instruments. He has constructed himself entirely (with his own means two apparatus that we are using now, (the description will be published in the BAN soon) one for reducing a registered tracing of a stellar spectrum to a true intensity curve, and another for contracting the intensity curve into better separated constituent lines — the latter a rather complicated machine, work automatically, full of ingenuous (devised) details. Also in the solving

aan mb.

of other practical problems he showed the same ingenuity. So that I regret that he is here at a small institute where these capacities can be used and exploited for our science (in such a small degree only). Such a young man should be at a large observatory, where he is faced with important problems of construction and observing methods, and full profit can be taken from his abilities. Hence my question: is there no place to be found for him at one of the American observatories? Do you not see a possibility of making use of him at some time (at Yerkes or Macdonald)? There is no immediate necessity; he must first stay at Amsterdam till the next summer to pass his last examinations, and then he may stay a year more as assistant at our Institute. My purpose with this letter (is now) to ask whether you there could be such a possibility in the next years, and whether you will be willing to keep this matter in your mind. (work out for it and)

A third point is this. Mr WH vanden Bos is taking Milky Way photographs for me, the most southern part near the S Pole, that was not accessible at Lembang. I am badly in need of them, in order to finish my discussion in the next years. Perhaps part of them has been taken already, or the rest must be taken next spring. Since I want them as soon as they have been taken, and since direct connections are cut off now, my request is, whether you could write to Vanden Bos and ask him to send the plates, as soon as a group of them is ready, at your observatory (or, if you think this better, to Shapley), in order that they may be sent from America to our Institute. So long as the present circumstances remain, this seems to me to be the simplest, perhaps the only way to get them in time. You will oblige me very much with it; with great gratitude beforehand I remain -

but their inner strength of unity and knowledge have not yet developed. To call such a state of things dual power as if powers were evenly distributed entirely does not seem to me adequate. Still less is this the case for the Russian workers. Should they try to make first attempts to unite in resistance against the heavy weight of exploitation, they would immediately be crushed.* It happened already that in case of a strike simply all the strikers were shot by an army sent against them. Here is entire powerlessness; they lack every means of fighting for their freedom. When we see there is no free press, no right of assembly, of organisation, of expressing opposition then we feel the stronger the selfishness of the American workers who have all these rights given to them necessary to enabling them to build up their power but do not use them. To speak for Russia of dual power must be therefore entirely inadequate. For America and Europe there may come a time where the powers of capital and working class arrive at a certain equilibrium; but that is of the future (how far or near we do not know); to apply the name to the present relation of forces must give a wrong impression.

I am sending the documents back by ordinary sea-mail.

x) I do not suppose that with dual power you mean that the workers are able to keep and defend their position within capitalism against completely beaten down to furnishing; this would be based upon the idea of the permanency of capitalism as an eternal system. So I suppose you speak of class-power for revolution. After you are dealing with social revolution

* If you in Russia attempted the 1st of your 10 steps you would be immediately betrayed by spies and executioners.

108/24

Envelop
14 Febr 07

Lieve An Zouden wij niet
eens af en toe elkaar schrijven?
Wij hebben niet daarover afge-
sproken maar mij dunkt het
zou geen kwaad kunnen. Nu
begrijp ik wel dat je lichal
veel te schrijven hebt aan je moe-
der en andere familieleden
daarom spreek ik alleen maar
over "af en toe" want ik ben
ook niet gauw met schrijven.
Van Michiel hoorden wij dat
Eef het zoo moeielijk heeft
gehad als het nu maar
maal goed blijft gaan en het
kindje flink is. Ik heb in

lang niet va Aal gemerkt
omdat ik een kleine influe-
za van de van der Goesen over
geerfd heb en daardoor
weer wat minder goed was
da kan ik niet veel extra's
doen. Het was jammer
want het trof net in den
tijd toen Aal niet zong
en nu is zij weer veel weg.
In de Abis van Beethoven was zij
heel mooi niettegenstaande zij
in geen goede conditie was
Ik zat op de repetitie tusschen
To e cibichiel. cibichiel maakte
zich erg bezorgd er over of Aal
die drie dagen wel uit zou houden
Ik heb nog niet gehoord hoe
zij na zondag was maar later

dag was zij best. Ik is nog altijd
vreemd. Aal zegt wel dat zij
beter is meer belangstelling heeft
maar ik vind het nog maar
een bedroefd beetje beter.
Den 18 de ga ik bij haar eten
en 's avonds naar de Bohemers
misschien merk ik da ook
wat van de beterschap. Om
nu bij de muziek te blijven
zal ik je meteen zeggen dat
ik de chromatische Fantasie
van Bach studeer maar
zonder de Fuga. Dat is een
lief stukje. Louis Coenen speel
de het dikwijls voor ons.
Voor het eerst speel ik er
heele stukken van uit mijn
hoofd dat is iet heel bijzon

ders want ik kan van geen
ding 2 maken uit mijn hoofd
spelen. Je begrijpt zeker wel
dat het eigenlijk op niet lijkt
als ik het speel. Ik kan de
kracht en de uitdrukking
volstrekt niet krijgen maar
ik heb er toch wel pleizier
van.
Ik zou natuurlijk wel een
brief kunnen vullen met vragen
over alles maar ik bepaal
mij er alleen bij om te vragen
schrijf mij eens gauw zeer uit-
voerig over alles.
met ons lieve Hollandsche par-
tijtje gaat het een ander gan-
getje. Troel is weer druk in
de weer om de cebarscisten op
het congres nog eens te vermeti-
gen. Hij schijnt toch nog niet
gerust te zijn en hun nog te
levend te vinden. Enfin, men

raakt er heelemaal aan ge- 108/26
woon en verwacht niet anders.
Hoe het nu gaan zal met het
nieuwe ministerie of die
de ziekteverzekering over zal
nemen. Wie zal het zeggen,
wanneer zij het niet doen
kan Troel weer revolutionair
worden en alles op Vliegen en
Schaper gooien. Zoo blijven we
altijd in deze halve positie.
Ik wou nu maar dat wij
uitgesproken revisionistisch
werden zoals Vliegen dat
wil dan is er tenminste wat
te doen. Wij hebben natuur-
lijk de Duitsche kouranten
verslonden. Schrijf ook eens
hoe de stemming van de
vriendjes is. Ik weet nog niet
wanneer Herman bij zelen ko-
men zal. Hij zegt misschien in de

volgende week maar daar
valt niet op te rekenen.
Je krijgt natuurlijk plotseling
een telegram of dat nog niet
eens maar je ziet hem voor je
staan. Je bent met een goed
winterstje begonnen. Denk
niet ik schrijf maar niet
want ik zal alles wel aan
Herman vertellen want da
hoor ik zoo goed als niets
en wat ik da hoor komt
pas over eenige maanden
misschien als wij in Genève op
het meer varen. Ik kan niet
over Berlijn naar Genève gaan
is het wel?

Veel groeten aan Anton en
Tonneke.

Ondeer

108/27

25 Mei 1943 ?
Westerbork

Lieve An.

De gasten vertrokken na gezellige dag maar ... regen, stortregen en regen! helaas. De laatsten An. - Meis ten Spill gaan nu aanstonds met Kruijer nr. Ugon. terug en kan Kruijer deze posten. In overleg met hem, kan ik jelui dus nu zeggen dat hij jelui Dinsdag nr. hier brengt. en ons plan is betrekkelijk nog van hier te rijden nog een fam. bezoek afsteken (waarschijnlijk) en dan zoo zuur goed zaam bij jelui te komen en dan verder te gaan.
Kruijer wacht; dus tot a.s. Dinsdag ± 6 of 7 uur hier..

Samen hart. gegroet door jij Fo